

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 184/2023-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovvej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom, Sibírska 4, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 31 K 16/2012 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 K 16/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že jediná spoločníčka a konateľka obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej aj „obchodná spoločnosť“), uznesením Valného zhromaždenia z 23. septembra 2011 rozhodla o zrušení obchodnej spoločnosti k 1. novembru 2011 a nariadila jej likvidáciu bez právneho nástupcu.

3. Okresnému súdu bol predložený návrh na zmenu zápisu do obchodného registra spoločnosti [REDACTED]. Dňa 1. novembra 2011 okresný súd vydal uznesenie

o navrhovanej zmene zápisu v obchodnom registri a likvidátor následne zverejnil túto skutočnosť v Obchodnom vestníku č. 219/2011 (vyšlo 15. novembra 2011) pod č. k. [REDACTED] a zároveň vyzval všetkých veriteľov likvidovanej obchodnej spoločnosti (sťažovateľky), aby písomne prihlásili svoje pohľadávky, prípadne aj iné práva, najneskôr do 3 mesiacov od uverejnenia oznámenia o likvidácii v Obchodnom vestníku na adrese: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

4. Likvidátor zistil, že obchodná spoločnosť je v úpadku, teda platobne neschopná a predĺžená. Z tohto dôvodu podal 20. apríla 2012 na okresnom súde návrh na vyhlásenie konkurzu. Okresný súd uznesením č. k. 31 K 16/2012 zo 6. júna 2012 začal konkurzné konanie proti sťažovateľke a uznesením č. k. 31 K 16/2012-205 z 19. júla 2012 (uznesenie o dohľade) uložil správcovi podstaty povinnosti, ktoré je povinný dodržiavať v priebehu konkurzného konania.

5. Uznesením č. k. 31 K 16/2012 z 24. augusta 2012 okresný súd vyhlásil konkurz na majetok obchodnej spoločnosti (sťažovateľky). Za správcu podstaty bola ustanovená [REDACTED] (ďalej aj „správca“).

6. Z Obchodného vestníka č. 197/2012 z 11. októbra 2012 vyplýva, že v predmetnom konkurznom konaní bola vytvorená všeobecná a oddelená podstata. Majetok úpadcu pozostával z nehnuteľnosti, peňažných pohľadávok z obchodného styku a peňažných prostriedkov v celkovej súpisovej hodnote 203 984,10 eur.

7. Uznesením č. k. 31 K 16/2012-197 z 18. júla 2013 okresný súd odvolal správcu podstaty [REDACTED] a ustanovil nového správcu podstaty [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

8. Súpis oddelenej podstaty bol doplnený 16. augusta 2016 v obchodnom vestníku č. 158/2016 (súpisová hodnota 22 000 eur).

9. V Obchodnom vestníku č. 220/2018 z 15. novembra 2018 správca podstaty uverejnil Oznam o zostavení zoznamu pohľadávok proti oddelenej podstate a o zámere zostaviť rozvrh výťažku z oddelenej podstaty zabezpečeného veriteľa [REDACTED]

10. Dňa 17. februára 2016 a 29. septembra 2020 správca podstaty vyhotovil návrh čiastkového rozvrhu výťažku pre zabezpečeného veriteľa [REDACTED]

11. Z vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že napadnuté konkurzné konanie sa vyznačovalo veľkým počtom (15) incidenčných konaní, z ktorých posledné bolo právoplatne ukončené v roku 2019.

12. Na žiadosť sťažovateľky z 12. februára 2021 o výmaz z obchodného registra odpovedal okresný súd prípisom z 13. apríla 2021, v ktorom jej s poukazom na príslušné zákonné ustanovenia oznámil, že nemôže dôjsť k výmazu úpadcu počas prebiehajúceho konkurzného konania.

13. V Obchodnom vestníku č. 142/2022 z 25. júla 2022 správca podstaty uverejnil Oznámenie o zostavení zoznamu pohľadávok proti podstate a zámere zostaviť rozvrh zo všeobecnej podstaty.

14. Z vyžiadaného spisu vyplýva, že okresný súd vykonáva priebežne dohľad nad správcom podstaty, o čom svedčia okrem iného výzvy súdu z 19. júna 2020, 2. novembra 2021 a 12. januára 2022.

15. V zmysle poslednej správy o stave konania (doručenej okresnému súdu 13. decembra 2022) správca oznámil, že vyhotovil návrh konečného rozvrhu výťažku pre nezabezpečených veriteľov, ktorý následne predložil príslušnému orgánu na schválenie. Po schválení predmetného rozvrhu a uspokojení jednotlivých veriteľov správca predloží súdu návrh na zrušenie konkurzu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

16. Sťažovateľka uvádza, že konkurzné konanie trvá už 11 rokov, pričom *„nie je ukončené rozhodnutím“* a okresný súd je podľa jej názoru nečinný.

17. Sťažovateľka argumentuje, že okresný súd od vyhlásenia konkurzu v roku 2012 *„nekontroloval výkon konkurzného správcu a nevyvodil žiadne právne konzekvencie, v dôsledku čoho vznikli tieto neúmerne dlhé prieťahy“*.

18. Sťažovateľka poukazuje na to, že opakovane žiadala okresný súd, aby *„ex offó“* povolil výmaz v obchodnom registri, okresný súd však ostal vo veci nečinný.

19. V súvislosti s namietanými prieťahmi v napadnutom konaní poukazuje sťažovateľka na *„pretrvávajúce pocity neistoty, márnosti a nespravodlivosti, vyplývajúce z tohto konkurzného konania...“*.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Sťažovateľka namietá, že postupom okresného súdu v napadnutom konkurznom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

22. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

23. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, skúma s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä z pohľadu troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu. Teda záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná, možno formulovať vždy s ohľadom na faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o priet'ahy nedôvodné, t. j. či sú pričítateľné súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

24. Z uvedených východísk vychádzal ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky v rámci označených práv a na tento účel si vyžiadal súdny spis.

25. Ústavný súd už konštatoval (napr. I. ÚS 70/98, III. ÚS 199/02), že ústava nevyníma z povinnosti všeobecných súdov konať bez zbytočných priet'ahov žiadne konanie, v ktorom sa poskytuje súdna ochrana právam fyzických osôb alebo právnických osôb. Konkurzné konanie je osobitným druhom súdneho konania. Vzhľadom na jeho predmet, špecifickú skutkovú a právnu povahu ho možno považovať za konanie zložité. Ústavný súd tiež považuje za potrebné uviesť, že konkurzné konanie nie je možné považovať za štandardné súdne konanie, a to z hľadiska odlišného plynutia zákonných lehôt, počtu subjektov uplatňujúcich svoje pohľadávky, postupu pri speňažovaní majetku úpadcu a uplatňovaní pohľadávok úpadcu. Mnohokrát priebeh konkurzného konania vyvoláva vznik ďalších súdnych konaní, čo má vplyv na samotnú dĺžku trvania konkurzného konania. Konkurzné konanie je z pohľadu právnej úpravy časovo a fakticky náročný proces, ktorého účelom je uspokojenie pohľadávok veriteľov z majetku dlžníka, úpadcu, ktorý podlieha konkurzu, alebo aj z majetku iných osôb, ak ich majetok podľa právnej úpravy podlieha konkurzu, a preto pri posudzovaní vzniku priet'ahov v konkurznom konaní je potrebné

prihliadať na už uvedené odlišnosti konkurzného konania oproti štandardnému občianskoprávnemu konaniu (m. m. I. ÚS 428/2013).

26. Miera a povaha zodpovednosti všeobecného (konkurzného) súdu za postup správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní je daná rozsahom jeho oprávnení, ktoré mu zákon vo vzťahu k tomuto subjektu konkurzného konania priznáva. V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu možno hovoriť o priet'ahoch v konkurznom konaní vtedy, ak súd vôbec nevyužije vo vzťahu k správcovi konkurznej podstaty tie prostriedky, ktorých účelom je zabezpečenie účinnej a rýchlej ochrany práv účastníkov konkurzného konania, prípadne ak k ich použitiu siahne až vtedy, keď je ich účinok na dosiahnutie tohto účelu minimalizovaný alebo vylúčený (m. m. I. ÚS 57/97).

27. Úlohou ústavného súdu nie je určovať namiesto konkurzného súdu optimálny postup v danej veci, ale posúdiť, či ním prijaté opatrenia a zvolený postup sú vzhľadom na okolnosti daného prípadu akceptovateľné z pohľadu ústavou garantovaného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov, teda či postup konkurzného súdu nebol v tomto smere zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 99/02).

28. Vo veci, v ktorej sa o ústavnú ochranu uchádza sťažovateľka, je potrebné predovšetkým poukázať na skutočnosť, že napadnuté konanie výrazne spomalilo incidenčné spory (15) vyplývajúce z popretia pohľadávok veriteľov správcom (posledné rozhodnutie v incidenčnom spore nadobudlo právoplatnosť v roku 2019). Bez ich právoplatného ukončenia vo všeobecnosti nie je možné uskutočniť rozvrh výťažku a ukončiť konkurz. Keďže uvedené konania súviseli s napadnutým konkurzným konaním, za obdobie, o ktoré sa predĺžilo konkurzné konanie v dôsledku paralelného vedenia týchto súdnych sporov, nemôže niesť okresný súd zodpovednosť, keďže na ich priebeh nemal žiaden dosah.

29. Ústavný súd si je vedomý, že dĺžka napadnutého konkurzného konania sa javí byť neprimerane dlhá. Doterajšia celková dĺžka napadnutého konania však nie je dôsledkom nedostatočného výkonu dohľadu okresného súdu nad činnosťou správcu konkurznej podstaty či nedostatočného prijímania adekvátnych opatrení, ale najmä dôsledkom prirodzeného procesu, ktorým konkurzné konanie prechádza na účel usporiadania majetkových pomerov úpadcu (čo si vzhľadom na paralelne vznikajúce súdne spory vyžaduje dlhší čas než v iných súdnych konaniach), a to všetko s cieľom dosiahnuť uspokojenie čo najväčšieho počtu veriteľov.

30. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01).

31. V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy,

nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01).

32. Ústavný súd dospel k záveru, že v napadnutom konkurznom konaní nevznikli zbytočné prieťahy spôsobené okresným súdom, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

33. Na záver však ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu sa sťažovateľka môže v budúcnosti opätovne obrátiť na ústavný súd s ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu